

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. j. Quidditas durationis in communi, & distinctio eius à re durante.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

Resp. posse dari naturaliter vacuum, nisi corporum connexio illud impediat; si autem in medio vacuo esset lapis, non esset connexus cum vilo corpore, quod motum eius impedire posset. Motus qui fieret in vacuo, terminum etiam realem haberet, quia spatium imaginarium est etiam aliquid reale.

Tertia obiectio.

Obiicitur tertio. Motus in vacuo esset in instanti, quia causa successionis motus est resistentia medij: sed motus in instanti est impossibilis: ergo motus in vacuo est impossibilis.

Resp. causam successionis in motu non esse solam resistentiam medij, sed illam esse potissimum distantiam, seu latitudinem medij decurrendi; nam cum de essentia motus sit ponere mobile in spatio maiori se, siue illud sit reale, siue sit imaginarium, implicat mobile in instanti moueri, quia implicat adæquari spatio maiori se, abstrahendo à qualibet resistentia medij. Semper ergo successiuus erit motus, qui fiet in vacuo, quamuis ex maiori, vel minori resistentia medij maior vel minor sit velocitas motus.

DISPUTATIO V.

De duratione.

Aristoteles lib. 4. à cap. 10.

QUESTIO VNICA.

Quid, & quod duplex sit duratio.

IN vbiatio, de qua dixi hactenus, est presentia rei ad locum, sic duratio est presentia rei ad tempus, de qua tria breuiter super sunt dicenda: primo in genere, quid, & qualis sit duratio: secundò quamnam sint species durationis permanentis: tertio an, & quid sit duratio successiua.

SECTIO I.

Quidditas durationis in communi, & distinctio eius à re durante.

REuiter tota hæc controuersia dirimi potest ex dictis de presentia locali, quam negabam indistinctam esse à re locata; de vtraque enim similis ratio est.

Quid sit duratio.

Dico primò, durationem rectè definiri *permanentiam rei in esse, seu coexistentiam rei cum tempore vel reali, vel imaginario*: vel etiam, vt alij dicunt, *existentiam rei prout illa dicit negationem inceptions*: quia nimirum res quælibet existit in primo instanti, sed in eo tamen non durat, quia in primo instanti non habet perseverantiam in esse, neque connotat esse præhabitu.

Primo instanti res non durat.

Neque dicas primò. Tunc res durat, quoties denominatur per quando: sed querenti quando res incepit, responderetur per primum instans: ergo in primo instanti res dicitur durare.

Resp. enim negando maiorem, non enim res durat quoties responderetur quando illa incepit, sed quando permanferit in esse, hoc enim est durare; incipere autem non est durare.

Successiua durans.

Neque dicas secundò: Si durare est permanere

A in esse, sequitur res successiuas non durare, quia non permanent in esse.

Resp. duplicem esse rei permanentiam in esse, aliam quæ opponitur successioni, & est perseverantia in esse toto simul; illa permanentia rebus successiuis non conuenit: alia permanentia non opponitur successioni, sed solum interruptioni, & inceptionsi, & est perseverantia in esse, siue toto simul, siue per partes sibi continuè succedentes; & hæc conuenit rebus successiuis; nam quia illæ non existunt nisi dum fiunt, ideo dicuntur existere quamuis non omnes partes rei successiue factæ sint adhuc: dicuntur item permanere in esse, quamdiu nouæ partes fiunt quæ nondum erant; cum enim nouæ adduntur partes, ipsum esse rei successiue crescit, & consummatur. Duratio ergo connotat semper rei præexistentiam, vel in toto, si res sit permanens; vel in parte, si sit duratio rei successiue.

Dico secundò, durationem internam rei non distinguui realiter, aut modaliter à re durante, quæcunque illa sit, sed formaliter tantum & connotatiue. Ita tenent omnes qui negant distinctionem vbiatationis à re vbiata, & præter eos etiam alij non pauci, Suarez disp. 50. sect. 1. Valques 1. p. disp. 33. n. 18. Gillius lib. 2. tract. 10. n. 3. Falsolus, Hurtadus. Contrarium censent alij non pauci.

Obserua durationem aliam esse internam, aliam externam: interna illa est, per quam res propriè dicuntur durare; vnde tot sunt intrinsecæ durationes, quot sunt res durantes. Extrinseca est illa, per quam cognoscitur quantum res illa durauerit; sic enim motus cæli duratio est omnium rerum, quia per illum cognoscitur quanta rerum omnium fuerit duratio interna. His positis

Ratio est primò, quia duratio non est aliquid distinctum à re durante, si vt res duret non sit necesse vt acquirat aliquid noui postquam primò producta est: sed vt res aliqua duret postquam primò producta est, non est necesse vt acquirat aliquid noui: ergo duratio non est aliquid distinctum à re durante. Probatur minor. Vt aliquid permaneat in eo quod iam habet, non est necesse vt acquirat aliquid noui: sed vt res duret, debet tantum permanere in eo quod iam habet, duratio enim est permanentia rei in esse, quod habet: ergo vt res duret, non est necesse vt acquirat aliquid noui postquam primò producta est. Deinde si per mentem tollatur à re durante quidlibet aliud præter existentiam perseverantem esse, res illa verè durabit: ergo non requiritur aliud superadditum, & distinctum.

Secundò. Si duratio esset modus distinctus ab entitate, vel esset aliquid fluens, vel permanens. Si fluens, illud non habet causam vllam productiuam, quis enim nouum hunc modum iam in me producit? Si permanens: ergo implicaret vt nunc non essem cras realiter & formaliter, habeo enim modum qui essentialiter respicit cras. Imò sequeretur me nunc existere cras, quia totam habeo durationem crastinam formaliter: ergo nunc sum cras.

Tertio. Vt aliquid duret, sufficit si respondeat diuersis temporibus: sed ex vi solius existentie, præcisè aliis omnibus, res durans responderet variis temporibus: ergo ex vi suæ existentie, præcisè aliis omnibus, res durare dicitur. Probatur minor. Quando è duobus extremis alterum est mutabile, potest illi alterum respondere immotum manens, sicut pons v.g. immotus manens supra flumen, variis responderet aquis fluminis sub illo successiue decurrentibus: ergo res permanens & immota potest respondere rei successiue.

Dico

Conserua-
tio non est
duratio.

Dico tertid, nullo etiam modo posse dici, quod duratio sit ipsa rei conseruatio continuè fluens, & singulis instantibus diuersa. Contra quosdam recentiores, qui (vt aliàs monebam) conseruationem, vocationem, & durationem volunt identificari, & eas continuè mutari, addeò vt implicet me conseruari nunc per eandem conseruationem, qua conseruabar heri; & conseruari Romæ per eandem conseruationem, qua Lugduni conseruabar.

Triplex
probatio.

Ratio tamen primò est, quia vt res duret, non est opus vt acquirat aliquid noui, sed tantum vt permaneat in esse, quod prius habuit: sed si actio conseruatiua esset duratio, & semper mutaretur, acquireret aliquid noui: ergo actio conseruatiua non est duratio. Deinde præcisè per intellectum actione conseruatiua, res aliqua permanet in esse præcisè ex vi suæ existentia; per illam enim potest coexistere variis temporibus. Præterea sicut potest res aliqua permanere in esse, & durare, sic actio etiam potest durare; sine fundamento autem fingitur, quod actio, quæ fuit heri, non possit etiam esse cras; hoc enim nullo argumento probari potest, & sine ratione multiplicatur infinitæ actiones; singulis enim instantibus producit noua conseruatio totalis. Denique ratio à priori est, quia duratio est id quo formaliter res permanet in esse; conseruatio est id, quo res non formaliter, sed effectiue permanet in se: ergo conseruatio non est duratio.

Prima ob-
iectio.

Obiicitur primò, solemne argumentum, quod factum est pro vocatione distincta. Petrum durare hodie, est aliquid reale, separabile ab existentia Petri; nam Petrus heri existerat, & potuit mori; quo casu non durasset hodie: ergo duratio est aliquid reale distinctum ab existentia rei durantis.

Neque dicas durationem superaddere connotationem temporis extrinseci, res enim durans heri connotabat aliud tempus extrinsecum.

Contra enim insto. Coexistere tempori extrinsecò, & illud connotare, est aliquid reale separabile à Petro, & à tempore extrinsecò, quia potuit vt rumque in rerum natura existere, quin inuicem coexisterent, & quin esset illa connotatio, sicut existerunt de facto Adamus, & dies hesternus; & tamen Adamus non fuit heri realiter: ergo coexistere, connotare, simul esse, sunt aliquid distinctum à Petro, & à tempore. Confirmatur primò. Antichristus nunc est indifferens, vt connotet tempus crastinum, vel post mille annos: ergo vt connotet potius tempus crastinum, quam aliud, debet determinari per aliquid aliud. Confirmatur secundò. Quando Deus vult creare Petrum hodie, voluntas Dei habet pro obiecto aliquid distinctum à substantia Petri, & ab hoc instanti; eadem enim esset substantia Petri si produceretur alio die, & idem esset hic dies, si non produceretur in eo Petrus: hæc voluntas habet pro obiecto Petrum esse in hoc instanti: ergo Petrum esse simul cum hoc instanti, est aliquid distinctum à Petro, & ab hoc instanti. Confirmatur tertid. Positâ causâ formali, ponitur necessariò effectus formalis; sed existentia Petri sola est causa formalis propter quam res connotat hanc diem: ergo positâ existentia non potest Petrus non esse hodie: quod tamen falsum est, quia potuit fieri post centum annos.

Retorque-
tur argu-
mentum.

Resp. ex dictis de vocatione, primò quidem eodem argumento posse probari, quod coexistentia Petri & Pauli est aliquid distinctum realiter ab eorum duratione; nam potuit Petrus esse hodie, & Paulus potuit esse hodie, quin Petrus & Paulus si-

mul essent hodie: ergo Petrum durare simul cum Paulo, est aliquid distinctum à duratione Petri, & à duratione Pauli. Præterea me esse iuxta parietem non est aliquid distinctum à meo vbi, & ab vbi parietis; & tamen potest esse meum vbi, & vbi parietis, neque tamen meum vbi erit iuxta vbi parietis.

Itaque secundò, respondeo ad argumentum distinguatur illud antecedens, Petrum durare hodie aliquid est separabile ab existentia Petri, secundum id quod illa duratio dicit in recto, nego; secundum id quod illa dicit in obliquo, concedo; illa enim denominatio, Petrum esse nunc, tria dicit, existentiam Petri, diem hodiernam, & determinationem agentis ad producendum Petrum potius nunc quam heri; positis siquidem illis tribus, implicat vt Petrus non duret hodie; duratio autem illa secundum id quod dicit in recto, est existentia Petri, quæ dicit in obliquo diem hodiernum, & determinationem voluntatis ad producendum aut conseruandum hodie Petrum; hinc

Ad primam confirmationem concedo Antichristum nunc esse indifferenter vt sit cras, vel vt sit post mille annos, sed nego illum debere determinari vt sit post mille annos potius quam cras per modum distinctum, sed tantum per voluntatem Dei agentis, qui vult eum producere potius post mille annos, quam cras: sicut ego, quia sum indifferens vt sum calidus & frigidus, debeo ab agente determinari efficienter; determinabor autem formaliter per calorem.

Ad secundam confirmationem respondeo, quando Deus vult Petrum durare hodie, obiectum voluntatis illius diuinæ, nec esse solam existentiam Petri, nec solum hodiernum diem, sed esse illa duo simul. Fateor quod illa duo, Petrum & diem hodiernum esse simul, est aliquid distinctum ab existentia Petri secundum id quod dicit in obliquo, non secundum id quod dicit in recto, vt sæpe dixi. Neque dicas, Petrum esse simul cum hac die, dicit existentiam Petri, hodiernum diem, & voluntatem Dei determinantis: ergo quando Deus vult Petrum esse in hac die, obiectum illius diuinæ voluntatis est ipsa voluntas Dei, quod absurdum est. Respondeo illam Dei voluntatem tunc non habere se ipsam directè ac formaliter pro obiecto, sed habere se tantum indirectè, id est habere pro obiecto aliquid à quo connotatur, cum habeat pro obiecto existentiam Petri prout connotat tale tempus, quæ duo connotant voluntatem Dei determinantem.

Ad tertiam confirmationem sæpe concessa est maior, quod posita causa formali secundum id quod illa dicit, tum in recto, tum in obliquo, ponitur effectus formalis: sed posita causa formali secundum id quod dicit solum in recto, non ponitur effectus formalis, quod patet ex communissima doctrina de formalitatibus, & de relationibus.

Obiicitur secundò. Possunt multiplicari partes motus, non multiplicatis partibus temporis: ergo duratio motus, siue tempus distinguitur à motu. Antecedens probatur, quia si mobile tardum spatio vnius horæ conficiat Leucam, & mobile velox eadem hora conficiat decem leucas, tunc motus erit inæqualis, & duratio erit æqualis: ergo duratio distinguitur à motu. E contra potest tempus augeri motu diminuto; conficiat mobile velox vna horâ leucam, deinde duabus horis conficiat dimidium huius leucæ, tunc motus erit minor, & duratio maior: ergo patet quod duratio distinguitur à motu.

V 4 Resp.

Resp. distinguendo primum antecedens; pos-
sunt multiplicari partes motus non multiplicatis
partibus temporis, seu durationis internæ, negatur;
non multiplicatis partibus temporis externi, con-
cedo; nam hæc duo valde distinguenda esse initio
monebam. Si mobile tardum spatio vnius horæ
conficiat leucam, & eodem horæ spatio mobile ve-
loxiorem conficiat leucas, tunc motus iste velo-
cior æqualem habebit durationem externam, sed
durationem internam habebit inæqualem. Simili-
ter si mobile velox vnâ horâ conficiat leucam, &
deinde duabus horis conficiat dimidium leucæ, mo-
tus iste tardior maiorem habebit durationem exter-
nam, sed minorem durationem internam, sicut
quantitas palmaris, si sit densa, minorem habet ex-
tensionem externam, quàm quantitas bipalmaris
rara; sed habet maiorem extensionem internam, vt
suo dicitur loco, cum agam de rarefactione; est
enim eadem prorsus difficultas.

Possit enim opponi, & difficillimè. Singulæ par-
tes durationis externæ respondent singulis parti-
bus durationis internæ; nulla enim est pars dura-
tionis internæ, cui non respondeat pars durationis
externæ, quia tempus est mensura motus: ergo vbi
sunt plures partes durationis externæ, ibi sunt plu-
res partes durationis internæ. Sed hoc soluetur
infra, cum agam de successione continua motus, &
cum agam de rarefactione: patebit enim falsam es-
se consequentiam.

Tertia ob-
iectio.

Obiicitur tertio. Illud quod includit essentiali-
ter successionem, distinguitur realiter ab eo quod
eam excludit: duratio Angeli essentialiter includit
successionem, existentia verò Angeli eam essentiali-
ter excludit, cum sit indiuisibilis, duratio verò sit
diuisibilis; si enim duret per mille annos, plus du-
rat, quàm si duret per vnum diem: ergo duratio
Angeli distinguitur ab eius existentia.

Resp. ex statim dicendis, quod duratio Angeli est
indiuisibilis formaliter, sed diuisibilis solum virtuali-
ter; vnde Angelus qui durat per annum, plus du-
rat quàm si duret per quadrantem, duratione extrin-
seca, non intrinseca; idest, plus habet durationis se-
cundum id quod illa dicit in obliquo, non secun-
dum id quod dicit in recto.

Quarta ob-
iectio.

Obiicitur quarto. Quantitas permanens non
potest coextendi loco diuisibili sine modo exten-
sionis distincto: ergo existentia rei non potest
coextendi tempori sine modo durationis di-
stincto.

Resp. negando paritatem, quia extensio quan-
titarum permanentium est aliquid producibile per ve-
ram actionem realem, vt constabit ex dicendis de
rarefactione: duratio autem non est producibilis
per actionem distinctam à re durante, vt pro-
babitur.

SECTIO II.

Diuisio durationis in suas species.

Quatuor
species du-
rationis.

Quæcumque durat, vel sunt Deus ipse, vel sub-
stantiæ incorruptibiles, vel entia permanen-
tia corruptibilia, vel entia successiua. Durationem
Dei propriam appellant æternitatem, duratio sub-
stantiarum incorruptibilium vocatur æuum, dura-
tio rerum permanentium corruptibilium dicitur in-
stans permanens, duratio rerum successiuarum est
tempus. De illis singulis dicendum aliquid est, vt
durationis species intelligantur, cuius quidditatem
hactenus exposui.

Definitio
æternitatis.

Dico primum, æternitatem prout est duratio Dei

A propria rectè definiti à Boëtio lib. 3. consolationis,
prola secunda, est *Interminabilis vita tota simul, &
perfecta possessio*.

Dicitur primum *possessio*, idest duratio secunda, ex per-
iculi omnis & inquietudinis, quia illud posside-
re dicimur, quod quietè ac plenè habemus: hanc
ergo quietem & securitatem diuini esse vt signifi-
cetur Boëtius, nomen vsurpauit metaphoricum *pos-
sessionis*, significare volens durationem. Secundo
dicitur *tota simul*, quia est prorsus indiuisibilis for-
maliter, idest nullas habet partes, aut permanentes,
aut successiuas; sic enim distinguitur à tempore,
quod fuit *irreueribiliter*, æternitas verò *stabilitas est
influxibilis*, vt loquitur Parisiensis *secunda parte se-
cunda partis de vniuerso*, c. 1. & c. 2. vbi dicit id inter-
esse inter tempus & æternitatem, quod inter stan-
tem in vltimitate stabilitatis, & fugientem in vlti-
mitate fugacitatis. Æternitas ergo est tota simul,
idest stabile quoddam nunc, omnem successionem
excludens, vnde Boëtius lib. de Trinit. c. 9. ait, quod
*nostrum nunc fluens facit tempus, nunc verò permanens
& confusus facit æternitatem*. Ratio verò, cur æter-
nitas sit tota simul, est quia eminentissimo quodam
modo, eadem ætoma Dei existentia omnibus suc-
cessionibus, & motibus, tam realibus, quàm imagi-
nariis secundum se totam immutabiliter & indeli-
nenter coexistit.

Dicitur tertio *interminabilis*, idest ex natura sua
incapax termini, siue à parte ante, siue à parte post;
vera enim æternitas, inquit Anselmus c. 24. *Monolo-
gij*, principij sineque metâ carere intelligitur. Vnde
pater, quod hæc duo in æternitate sunt mirabilia,
quod sit indiuisibilis, & tamen indefectibilis, multas
habens partes, cum sit vnum nunc simplicissimum,
sed coextensum omnibus temporibus, & illa supe-
rans tum à parte ante, tum à parte post, sic enim ha-
bet Deus totum suum esse, totam felicitatem, & bo-
na in quolibet puncto temporis, vt omnia tempora
impleat.

Vnde colligi potest, istas esse proprietates æter-
nitatis, indiuisibilitatem, interminabilitatem, suc-
cessionem virtutalem, vniuersitatem, infinitatem,
esse mensuram omnium durationum, & nulla re
mensurari posse.

Dico secundò, æuum rectè definiti, est *Duratio
tota simul naturaliter interminabilis à parte post, non
autem à parte ante*; duratio videlicet propria re-
rum incorruptibilium. Instans autem permanens
est duratio simul naturaliter terminabilis ex vtraque
parte, idest propria rerum permanentium corrupti-
bilium. Ideò autem dicitur instans permanens, quia
imitatur duas condiciones instantis, quod sit totum
simul, & quod incipiat & desinat; sed quia ta-
men habet ista duratio permanentiam, quàm
instans non habet, idè sic dicitur instans, vt di-
catur etiam permanens. Tempus autem discretum
vocatur illud, quod constat ex multis durationi-
bus vtriusque terminatis, quarum aliæ aliis ita suc-
cedunt, vt vnaquæque sit tota simul, neque conti-
nuetur cum aliis.

Difficultas verò est, vtrum verè dictum sit, quod
duratio rerum incorruptibilium, & rerum corrupti-
bilium permanentium sit tota simul, an verò sit
successiua formaliter; sic enim censet Bonauentura
in 2. dist. 2. art. 1. q. 3. & videntur omnino asserere
multi Recentiores nuper relati, qui volunt duratio-
nem esse actionem, quæ nunquam eadem esse possit
in diuersis temporibus, neque in diuersis locis.

Dico tertio, æuum & instans permanens esse du-
rationes totas simul, successiuas solum virtualiter.
Ita docent Suarez, Fasolus, & alij communiter.

Ratio

Non sunt
durationes
successiuæ.